

UDC 930.85 (4—12)

YU ISSN 0350—7653

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.

INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XVI—XVII

BELGRADE
1985—1986

<http://www.balcanica.rs>

бу њима се нарочито истиче мо-
дел с предлогом преко (нпр.
задужен преко грла) који је без
паралела у словенским језицима.
Међутим, он је истоветан румун-
ском песте + Им(ак): *frumos peste*
măsură = „леп преко мере“.

Бугарски и српскохрватски раз-
ликују се од других словенских
језика широком употребом нових
придевских синтагми с предлогом
на + Им(ак). типа: *червена на*
кадрати, *сива на тачке*. Много
рећи истозначни модел у њима
в/у + Им(ак./ин.) *жълта в ши-*
роки райета, *светла у ситан десен*
или *зелена у плавим нијансама*
представља основни модел за из-
ражавање овог значења у руском
и пољском.

Упоредени материјал показује
да међу словенским језицима по-
стоји јединствен синтаксички
принцип у области придева и име-
ница. Најоштрији резултати ове
анализе пружају овакву слику ти-
полошке повезаности међу опи-
саним језицима: западнословенски
су међусобно веома блиски, руски
је доста сличан пољском, а рус-
ком се приближава и српскохр-
ватски. Балканословенски су нај-
ближи међу собом и такође с
румунским. Та веза може да бу-
де овако представљена: Чеш —
Пољ — Рус — Срх — Буг — Рум.

Вања Станишић

БИБЛИОГРАФИЈА СРПСКЕ ПЕРИОДИКЕ

Јеремија Д. Митровић, *Грађа за историју и библиографију српске
периодике до 1920. године (часописи, новине, календари, алманаси)*,
Историјски институт, Грађа књ. 26, Просвета Београд 1984, 138 + (1) стр.

Прикупивши и обрадивши ско-
ро седам стотина библиографских
јединица српских часописа, новина,
календара и алманаха, истори-
чар, библиотекар и библиограф
Јеремија Д. Митровић је, невеликом
књигом, створио незаобилазни
приручник не само за оне
који се баве историјом српске
периодике већ и за све оне ис-
траживаче који проучавају исто-
рију српског народа. Током свог
тридесетогодишњег рада аутор је
обрадио све новине и часописе
које су издавали Срби или су
штампани на српском језику у
крајевима „где су живели Срби
у нашој земљи“ као и све оне
који су ван Југославије били на-
мењени Србима. Тако се поред
листова и часописа штампаних у
Београду, Буприји или Нишу, пре-
ко оних из Задра, Мостара, Са-
рајева, Загреба или Новог Сада
појављују и листови штампани у
Солуну, Пешти, Бечу, Чељабинску,
Питсбургу или Њујорку. Ј. Ми-
тровић није пропустио ни врло

ретке листове који су на шапи-
рографима умножавани у тешким
условима балканских ратова и
првог светског рата.

Зависно од природе листа или
часописа, његовог начина и дужине
излагања, аутор му је по-
свећивао више или мање пажње
и простора. Читаоцу је омогуће-
но да сазна не само место, перио-
дичност и године излагања, уре-
ника или власника већ и имена
сарадника и основно садржинско
или политичко обележје листа.
Многобројне су библиографске је-
динице у којима се као уредници
и сарадници појављују најзначај-
нији делатници српског политич-
ког, научног и културног живо-
та. Поред листова или часописа
који су изразито политичког или
научног карактера нису запостав-
љени ни они који се баве земљо-
рађом или пчеларством, поуком
или забавом. Тако ова библиогра-
фија представља својеврсну упут-
ницу за проучавање, не само по-

литичке већ и привредне и културне историје Срба.

Само у неколико библиографских јединица је назначено где се одређени лист може наћи. Коментари при крају неких библиографских јединица — „Библиотечка реткост“, „Велика реткост као комплет“, „Сачуван делимично“ — узнемиравају и истражи-

ваче и библиофиле. Мада није уобичајено, штета је да није — бар код оних који се најтеже налазе — додат и податак у којим установама се тражени лист може наћи. То би још више допринело вредности ове изузетно корисне књиге а истраживачима уштедело велики труд.

Љубодраг П. Ристић

SÜDOSTFORSCHUNGEN, Bd. XLI—XLIV München 1982—1985.

Један од најпознатијих светских часописа са радовима о југоисточној Европи, „Südostforschungen“ из Минхена, наставља лепу традицију редовног излагања и пред нама се налазе четири последња тома.

Књиге о којима је реч по концепцији се не разликују од претходних. Две мање целине садрже извештаје са разних конгреса и симпозијума посвећених проучавањима југоисточне Европе као и краће некрологе, док се са преостале две, са студијама и приказима нових књига, овај часопис, квалитетом радова и информисаношћу, и издаваја, од осталих сличних публикација.

У првој обимнијој рубрици под насловом *Aufsätze* (1982, Bd. XLI 1—346; 1983, Bd. XLII, 1—299; 1984, Bd. XLIII, 1—304; 1985, Bd. XLIV, 1—245) објављено је доста интересантних студија и расправа из историје, народне књижевности, уметности, текстова који се баве проблематиком односа народа и држава југоисточне Европе. Хронолошки посматрано, у радовима се обрађује тематика од најстаријих времена па све до наших дана, расправља се о Отоманском Царству, о државама и државицама, њиховим успонима и падовима, о сеобама народа и њиховим међусобним прожимањима. Од ових радова који су од посебног интереса и за наше читаоце извајамо неколико. У првом Отхмар Никола Хабера критички расправља о прилозима

Владимира Дедијера под насловом *Kritische Anmerkungen zu Vladimir Dedijers Dokumentation des jugoslawisch-sowjetischen Konflikts von 1948* (1982, Bd. XLI, 325—332), док Мухамед Хаџијахић исцрпно пише о *Letoniscy* попа Дукљанина у раду *Das Regnum Sclavorum als historische Quelle und als territoriale Substrat* (1983, Bd. XLII, 11—60). За истраживаче простора јужне Европе од посебног су интереса и две расправе које су написали Клаус-Детлев Гротхусен, један од најпознатијих немачких научника који се већ годинама бави проблематиком балканологије, и Јадран Ферлуга. Студија првог аутора, *Modernisierung und Nationsbildung. Modelltheoretische Überlegungen und ihre Anwendung auf Serbien und die Türkei* (1984, Bd. XLIII, 135—180), намеће се занимљивим теоретским приступом који иницира даљња слична истраживања, док се Ј. Ферлуга, *Byzanz auf dem Balkan im frühen Mittelalter* (1985, Bd. XLIV, 1—16) бави увек интересантном проблематиком Византије и балканских народа.

Оно што часопису о коме је реч даје посебну вредност, и по чему је он годинама већ познат, јесу многобројне рецензије и прикази књига у којима се расправља о народима и државама јужне Европе. Прикази су подељени у девет целина, а о радовима наших аутора расправља се најчешће у првој, *Südosteuropa-Allgemeines*, и у четвртој, *Jugoslawien*. П.